

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 14 ianuarie 2011 (18.01)
(OR. en)**

**18066/10
ADD 2**

LIMITE

**ECOFIN 866
COMPET 443
SOC 858
ENV 878
EDUC 235
RECH 426
ENER 372**

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretar General al Comisiei Europene semnat de către dl Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	13 ianuarie 2011
Destinatar:	Dl Pierre de BOISSIEU, Secretar General al Consiliului Uniunii Europene
Subiect:	ANALIZĂ ANUALĂ A CREȘTERII ANEXA 2 RAPORT MACROECONOMIC

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul Comisiei COM(2011) 11 Anexa 2.

Anexă: COM(2011) 11 Anexa 2

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.1.2011
COM(2011) 11 final

ANALIZĂ ANUALĂ A CREȘTERII

ANEXA 2

RAPORT MACROECONOMIC

ANALIZĂ ANUALĂ A CREȘTERII

ANEXA 2

RAPORT MACROECONOMIC

Acțiunile pe care le vor întreprinde statele membre în perioada 2011-2012 vor fi esențiale pentru evitarea unui „scenariu de deceniu pierdut”. Prioritățile de politică, termenele și conținutul acestor acțiuni vor trebui să fie stabilite în funcție de situațiile naționale și să reflecte, *inter alia*, riscurile la adresa sustenabilității fiscale și necesitatea de a corecta dezechilibrele excesive. Cea mai urgentă sarcină este de a rupe cercul vicios al datoriei nesustenabile, al tulburărilor pe piața financiară și al creșterii economice scăzute, în care sunt prinse unele state membre. Deși proiectele de programe naționale de reformă prezentate în luna noiembrie recunoșteau că este urgent să se reacționeze în mod integrat la provocările macroeconomice, acestea nu au reușit, adesea, să propună măsuri de politică adecvate.

Prin urmare, prezentul document justificativ are drept obiectiv indicarea cu precizie a măsurilor care au cel mai mare potențial de a genera efecte macroeconomice pozitive și a căror punere în aplicare ar putea fi luată în considerare de statele membre în următorii doi ani. Prima secțiune stabilește cadrul, analizând dezechilibrele și deficiențele care au apărut înainte de cea mai gravă criză economică de la marea depresiune din anii '30, precum și moștenirea lăsată de aceasta. A doua secțiune se concentrează asupra necesității de a relansa finanțele publice. A treia secțiune pledează în favoarea unei recuperări rapide a sectorului financiar. Ultima secțiune subliniază caracterul urgent al reformelor structurale pentru a corecta dezechilibrele macroeconomice și a redresa factorii de creștere aflați în dificultate.

1. EUROPA TRECE PRINTR-O PERIOADĂ DEOSEBIT DE DIFICILĂ

Economia europeană iese treptat din cea mai gravă recesiune cu care s-a confruntat de decenii. Criza economică a cauzat o diminuare importantă a activității economice în UE, însoțită de pierderea a milioane de locuri de muncă și de un cost uman ridicat. Deficiențele structurale anterioare crizei care nu au fost corectate în mod corespunzător au devenit vizibile.

UE suferă de deficiențe structurale înainte de declanșarea crizei.

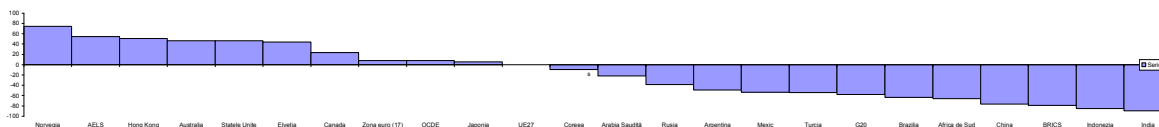
Deși UE este o zonă prosperă, în deceniul trecut, creșterea sa economică a fost slabă, conform standardelor internaționale (a se vedea graficul 1). În ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor, UE-27 este mult mai bogată decât media G20, dar rămâne mult sub nivelul celui din numeroase țări membre ale OCDE din afara UE și al celui din OCDE ca întreg. În același timp, performanțele creșterii sale începând cu anul 2000 au fost foarte dezamăgitoare, sub nivelul celor înregistrate de toate economiile dezvoltate, cu excepția Japoniei, și în mod clar inferioare majorității economiilor emergente. Aceasta înseamnă că decalajul față de alte economii

dezvoltate este în creștere. Întrucât recuperarea nu poate explica diferența, performanțele slabe în materie de creștere ale UE trebuie să aibă legătură cu deficiențele structurale. Atunci când analiza depășește indicatorii de tip PIB, această imagine de ansamblu neinteresantă ascunde unele puncte forte în ceea ce privește nivelul de trai, cum ar fi o inegalitate a veniturilor relativ scăzută, o speranță mare de viață și o performanță de mediu relativ ridicată (de exemplu, exprimată în emisii de CO2 pe unitate de producție).

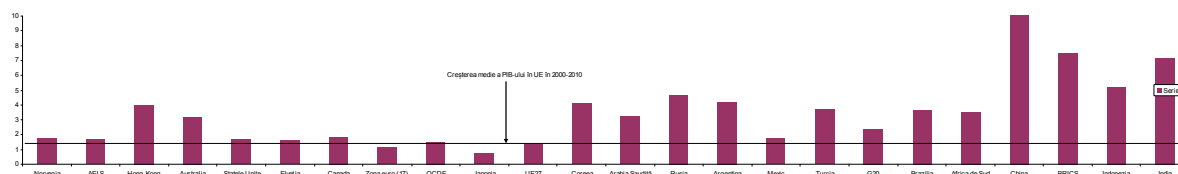
În deceniul trecut, diferite „blocaje” au împiedicat creșterea în UE. O analiză a creșterii standard arată că, înainte de declanșarea crizei (2001-2007), productivitatea muncii era principalul factor de creștere, în timp ce utilizarea forței de muncă și sporirea numărului persoanelor de vârstă activă au reprezentat doar aproximativ o pătrime din creșterea totală; în special, scăderea participării tinerilor și a bărbaților cu vârsta cuprinsă între 25-54 de ani la piața forței de muncă și reducerea numărului de ore lucrate pe persoană au diminuat creșterea în UE-27 (a se vedea graficul 2). Criza a înrăutățit și mai mult situația. Aceasta a dus la o contracție a PIB-ului, cu o creștere puternică a șomajului și o scădere semnificativă a productivității totale a factorilor (PTF), care se explică în cea mai mare parte prin diminuarea substanțială a capacității de utilizare. UE și zona euro sunt în mod clar în urma SUA și a Japoniei, în ceea ce privește atât PTF, cât și utilizarea forței de muncă; referitor la aceasta din urmă, decalajul este în mod special important în cazul celor mai tineri și al celor mai vârstnici, astfel cum rezultă din diferența frapantă la nivelul ratelor de ocupare a forței de muncă (a se vedea graficul 3).

Graficul 1: nivelul PIB-ului și creșterea

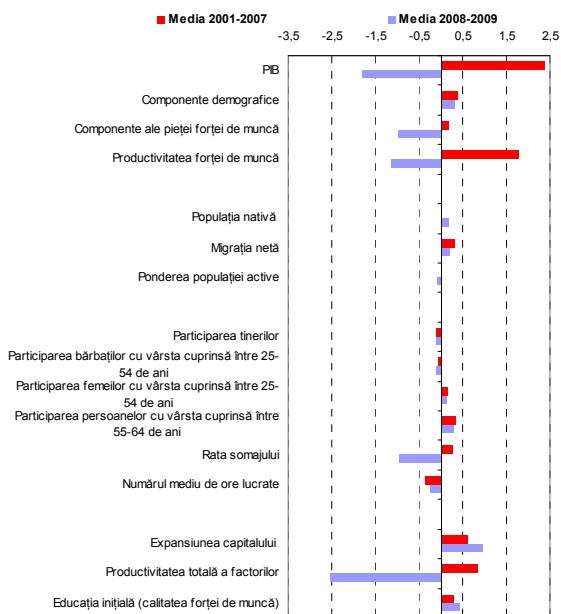
PIB-ul pe cap de locuitor în 2010 (% diferențiat față de UE-27 în SPC)

Creșterea economică medie în perioada 2000-2010

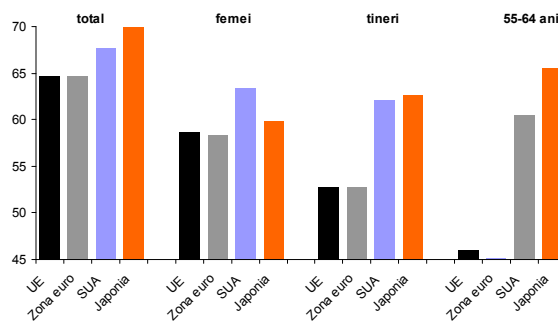

Graficul 2: defalcarea creșterii PIB-ului

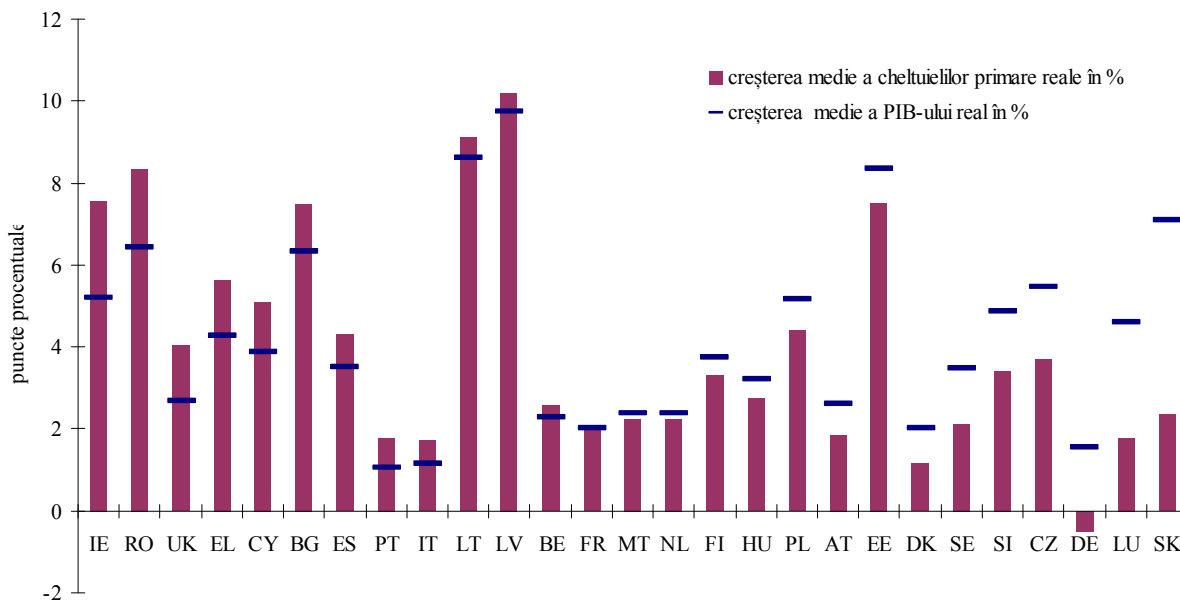
Graficul 3: rata ocupării forței de muncă

Ocuparea totală a forței de muncă pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani

Graficul 4: cheltuieli primare reale vs. creșterea reală a PIB-ului

Rate medii de creștere în 2003-2007

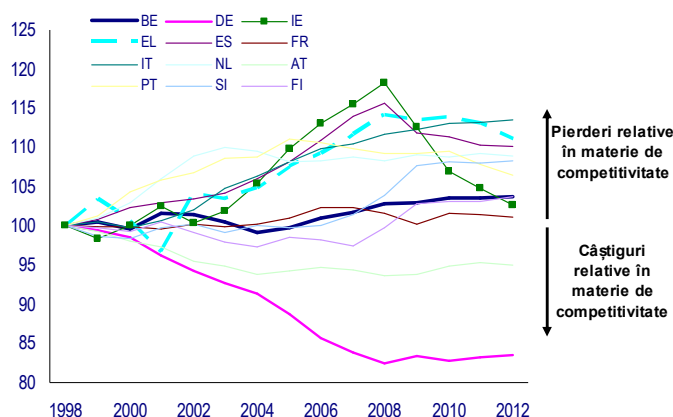
Notă: statele membre sunt ordonate în funcție de mărimea excedentului creșterii medii a cheltuielilor primare reale față de creșterea medie a PIB-ului real.

În anii anteriori crizei, mai multe state membre ale UE s-au abătut de la principiile de bază ale elaborării unei politici fiscale prudente. Veniturile excepționale semnificative generate de expansiunea activității economice în perioada 2003-2007 au fost utilizate doar parțial pentru accelerarea ajustării fiscale. O parte deloc neglijabilă a fost direcționată către cheltuieli suplimentare: rata de creștere a cheltuielilor primare a depășit rata medie a creșterii economice în douăsprezece state membre ale UE în perioada de prosperitate anterioară crizei (2003-2007), cu o marjă largă în unele cazuri (a se vedea graficul 4). Caracterul nesustenabil al acestei opțiuni de politică a devenit vizibil în momentul declanșării crizei, atunci când prăbușirea veniturilor publice a evidențiat brusc poziții bugetare subiacente vulnerabile, care, în multe cazuri, lăsau o marjă de manevră fiscală redusă sau nu lăsau deloc o astfel de marjă pentru a răspunde contracției economice.

De asemenea, în deceniul anterior crizei, în UE au crescut considerabil dezechilibrele macroeconomice. În unele state membre au apărut dezechilibre interne semnificative. Acest fapt s-a reflectat în divergențele puternice privind evoluțiile în materie de conturi curente și de competitivitate, astfel cum se arată în graficul 5 pentru zona euro. În plus, unele state membre din zona euro s-au confruntat cu o pierdere îngrijorătoare a cotelor de piață la export. Dezechilibrele externe au fost alimentate de incapacitatea de adaptare a salariilor la evoluția productivității, creșterea excesivă a creditelor în sectorul privat, bulele speculative privind prețurile locuințelor, precum și de deficiențele structurale ale cererii interne¹.

Graficul 5: evoluția competitivității prețurilor în raport cu restul zonei euro

(indici; 1998 = 100, creșterile reprezintă pierderi în materie de competitivitate)

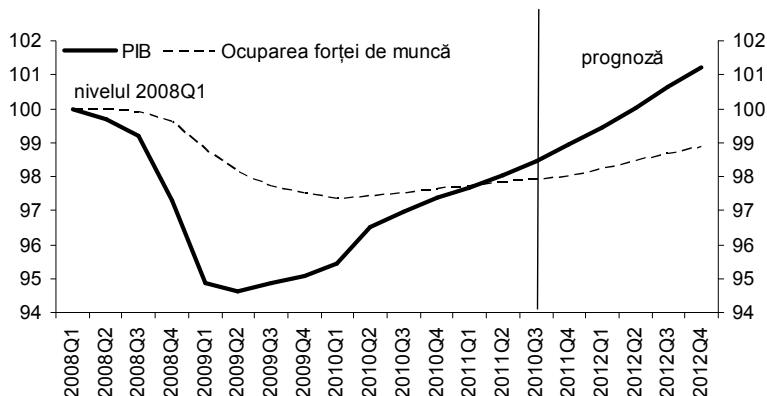

¹ A se vedea raportul Comisiei Europene intitulat „Monitorizarea competitivității dezechilibrelor din interiorul zonei euro” (*Surveillance of intra-euro-area competitiveness and imbalances, European Economy*), nr. 1/2010.

Impactul crizei asupra economiei reale și a ocupării forței de muncă

Graficul 6: PIB-ul și ocuparea forței de muncă

(2008Q1=100)

Surse: Eurostat; prognoza de toamnă a ECFIN.

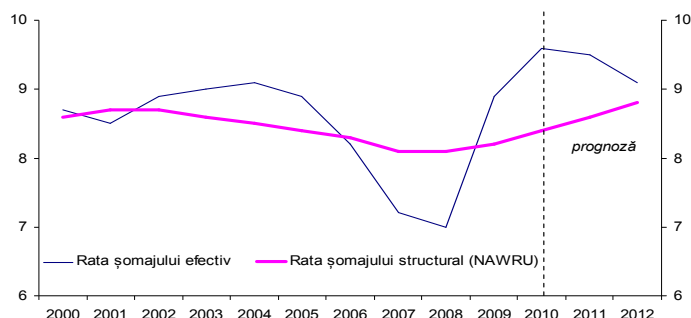
Notă: prognoza privind ocuparea forței de muncă – disponibilă doar anual – a fost interpolată linear pentru obținerea profilului său trimestrial.

Contracția puternică a PIB a anulat, în medie, patru ani de creștere. Pierderile în materie de producție din 2008 și 2009 au readus PIB-ul UE la nivelul acestuia din 2006. Se preconizează că UE va recupera nivelul de producție din primul trimestru al anului 2008 – înainte ca economia reală să fie afectată de criză – doar în al doilea trimestru al anului 2012, conform prognozei economice a Comisiei din toamna anului 2010 (graficul 6). Până la sfârșitul anului 2011, se estimează că numai zece state membre vor reveni la nivelurile lor de producție din 2008 sau le vor depăși. Până la sfârșitul anului 2012, se preconizează că unsprezece state membre nu vor atinge încă nivelurile de producție anterioare crizei. La sfârșitul anului 2012, se estimează că ocuparea forței de muncă va avea în continuare un nivel inferior celui atins înainte de declanșarea crizei (cu peste 1%).

Criza a avut un cost social ridicat în Europa, cu o creștere puternică a șomajului. În 2008, șomerii reprezentau 7 % din forța de muncă a UE-27. În 2010, numărul acestora era de aproape 10 %, cu perspectiva ca rata șomajului să rămână mai mare de 9 % în 2012, astfel cum se arată în graficul 7. Rata șomajului este deosebit de ridicată, depășind 12 %, în Estonia, Irlanda, Grecia, Slovacia, Letonia, Lituania și Spania. Șomajul pe termen lung – persoanele care nu au avut un loc de muncă de peste un an – a crescut în mod considerabil și în prezent reprezintă aproximativ 40 % din șomajul total în UE. Acest fapt evidențiază riscul unei excluderi durabile de pe piața forței de muncă. Rata șomajului este deosebit de ridicată în rândul persoanelor cu un nivel scăzut de calificare, al migranților și al tinerilor. Rata șomajului în rândul tinerilor depășește 20 % în mai mult de jumătate din statele membre ale UE și ajunge la 42 % într-o țară (Spania).

Graficul 7: ratele șomajului efectiv și structural în UE-27

(2008Q1=100)

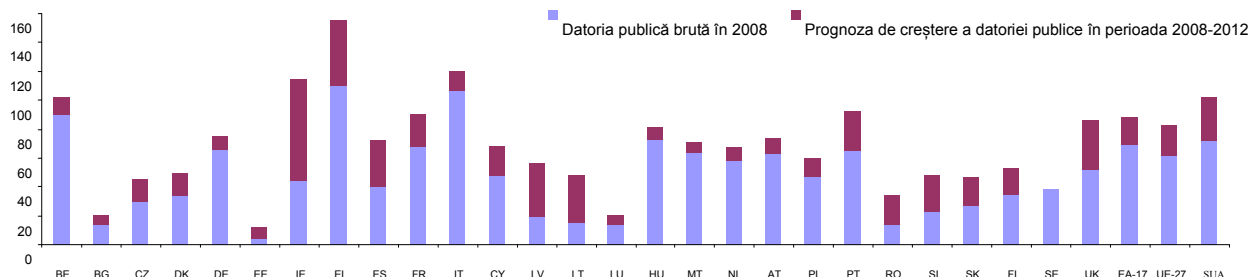

Criza a provocat o scădere suplimentară a creșterii potențiale din cauza numărului tot mai mare de persoane aflate în șomaj structural și a scăderii puternice a ratei investițiilor. Se preconizează că, în orizontul de prognoză (2010-2012), creșterea potențială a producției în UE-27 va fi deosebit de mică (1,1 %), atât din cauza slabei creșteri a productivității, cât și a utilizării reduse a forței de muncă. Conform previziunilor, în zona euro situația ar fi și mai proastă, cu caracteristici în general similare, dar mai accentuate. Utilizarea mai redusă a forței de muncă este legată de creșterea semnificativă a NAWRU (a se vedea graficul 7), dar și de scăderea în continuare a numărului mediu de ore lucrate pe persoană și de contracția populației de vârstă activă. De asemenea, creșterea potențială va fi afectată de o acumulare de capital mai lentă, cauzată de cele mai mici rate de investiții înregistrate vreodată, ca urmare a crizei, și de creșterea lentă a productivității totale a factorilor, care își revine treptat, însă doar la traiectoria sa deficitară anterioară crizei.

Agravarea dezechilibrelor fiscale, cu o reducere lentă a dezechilibrelor macroeconomice

Graficul 8: nivelul datoriei publice în 2008 și prognoza de creștere a acesteia în perioada 2008-2012

(% din PIB)

Surse: prognoza de toamnă a ECFIN.

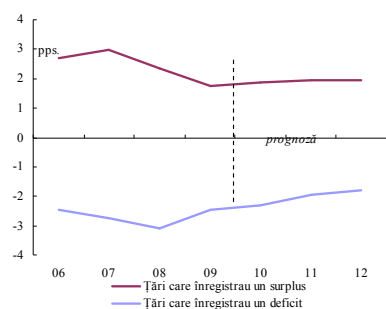
Criza a afectat în mod deosebit finanțele publice în zona euro și în UE. Într-un interval scurt, ponderile datoriei publice în PIB au crescut puternic în aproape toate statele membre, anulând progresele moderate înregistrate în anii anteriori crizei (a se vedea graficul 8). S-a preconizat că, la sfârșitul anului 2010, datoria publică brută avea să crească la aproximativ 84 % din PIB în zona euro și la aproximativ 79 % din PIB în UE, cu aproximativ 20 de puncte procentuale peste nivelurile din 2007. Având în vedere politicile actuale, tendința ascendentă ar trebui să continue.

Actuala deteriorare puternică a finanțelor publice este generată de scăderea veniturilor și de intensificarea presiunilor asupra cheltuielilor, precum și de stimulentele fiscale discreționare. În unele state membre, finanțele publice au devenit dependente de surse de venituri cu un pronunțat caracter ciclic sau temporar. Acest fapt a contribuit la prăbușirea veniturilor publice din cauza unei contracții puternice a activității economice, în timp ce, în general, cheltuielile publice au fost menținute la nivelurile planificate anterior. Statele membre au permis stabilizatorilor lor automați să funcționeze pe deplin, ceea ce a contribuit la atenuarea impactului crizei globale asupra economiei reale. Cu toate acestea, întrucât nu a fost suficient pentru a opri scăderea cererii și a evita riscul unui colaps al sistemelor financiare, majoritatea guvernelor statelor membre ale UE au pus în aplicare, de asemenea, măsuri fiscale discreționare în temeiul cadrului comun al Programului european de redresare economică, lansat de Comisie în decembrie 2008.

În afara acestei presiuni suplimentare recente, finanțele publice sunt afectate de consecințele negative ale îmbătrânirii populației asupra finanțelor publice. Acest proces a fost preconizat de mult timp și, în lipsa unor reforme rapide, va genera, în mod inevitabil, o sarcină bugetară semnificativă pe termen lung, ceea ce va agrava în continuare situația fiscală deja îngrijorătoare. În cazul în care politicile rămân neschimbate, se preconizează că, în UE, în următorii 50 de ani, sprijinul public pentru persoanele în vârstă în ceea ce privește acordarea pensiilor și a altor prestații pentru limită de vârstă (asistență medicală și îngrijire pe termen lung) va crește cu aproximativ 4 ½ puncte procentuale din PIB. În aproximativ o treime din statele membre, este probabil ca creșterea cheltuielilor publice în domenii legate de îmbătrânire să depășească 7 puncte procentuale din PIB.

Criza a corectat doar parțial și temporar dezechilibrele macroeconomice importante care existau în multe state membre înainte de izbucnirea sa. Întrucât actuala recesiune a redus cererea excesivă și a înlăturat sau a atenuat unii factori de divergență (și anume, bule speculative pe piața locuințelor și expansiunea creditului), actualele deficite de cont curent au scăzut. Cu toate acestea, dezechilibrele de cont curent rămân semnificative, în special în zona euro, și nu se preconizează dispariția rapidă a acestora, astfel cum se arată în graficul 9. Graficul 10 evidențiază că statele membre ale UE care au înregistrat un deficit (un surplus) important în balanța de bunuri și servicii în momentul declanșării crizei erau, în general, în aceeași situație după doi ani, atunci când activitatea economică s-a relansat. Acest fapt reflectă, în parte, deficiențe structurale, cum ar fi deficiențele cererii interne (în țările care înregistrau un surplus) și slaba competitivitate a prețurilor și a costurilor, adesea combinată cu niveluri ridicate ale datoriilor (în țările care înregistrau un deficit).

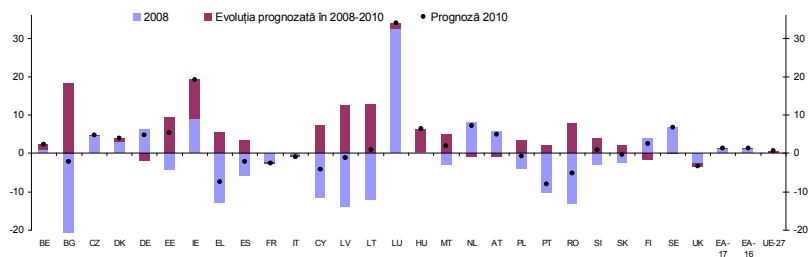
Graficul 9: defalcarea contului curent, zona euro

Surse: prognoza de toamnă a ECFIN.

Graficul 10: balanța bunurilor și a serviciilor și evoluția prognozată a acesteia până în 2010

(valori pozitive = surplus; valori negative = deficit; % PIB)

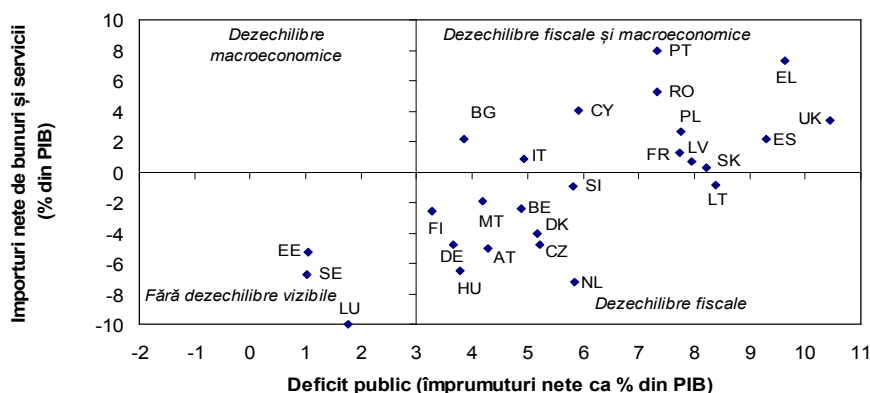

Notă: statele membre din zona euro sunt identificate ca țări care înregistrează un surplus sau un deficit pe baza situației contului lor curent în 2006.

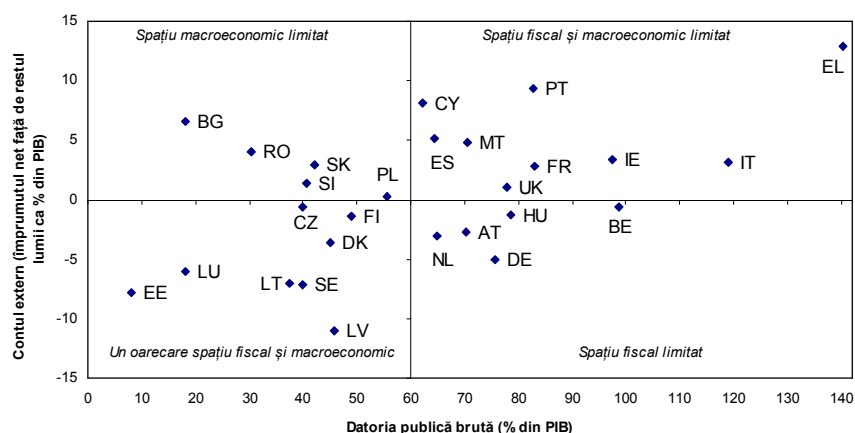
Necesitatea de a adopta măsuri de politică diferențiate în statele membre

Graficul 11: condiții de plecare diferite în 2010

Deficit public / importuri nete de bunuri și servicii**

Datoria publică / deficitul contului extern*

Sursă: prognoza de toamnă a ECFIN.

*Deficitul contului extern înseamnă împrumuturile nete față de restul lumii (contul curent plus tranzacțiile de capital). Acest concept evidențiază modificarea anuală a datoriei externe.

** Importul net de bunuri și servicii mai este numit, de asemenea, deficit în balanța de bunuri și servicii și este influențat în mod direct de competitivitatea prețurilor. Pentru Luxemburg, surplusul depășește 30 % din PIB, în afara limitelor prezentului grafic.

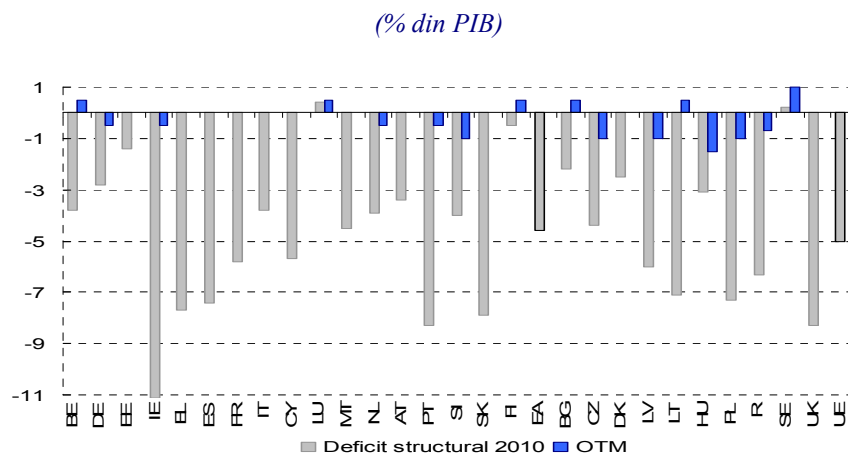
Statele membre ale UE se găsesc în situații fiscale și externe foarte diferite, care necesită politici specifice. Graficul 11 arată, în mod exclusiv ilustrativ și utilizând indicatori diferiți, că unele state membre se confruntă cu provocări deosebit de urgente în ceea ce privește ajustarea finanțelor lor publice nesustenabile și corectarea dezechilibrelor lor externe. O abordare unică va fi ineficientă și prioritățile statelor membre în perioada 2011-2012 ar trebui stabilite, *inter alia*, în

funcție de riscurile la adresa sustenabilității fiscale și de necesitatea de a corecta dezechilibrele. Statele membre cu dezechilibre fiscale și/sau macroeconomice importante au o marjă de manevră foarte limitată în ceea ce privește opțiunile lor de politică și ar trebui să corecteze, cu prioritate, dezechilibrele existente. Statele membre care nu se confruntă cu probleme macroeconomice majore sau cu riscuri identificabile ar trebui să depună eforturi pentru a îmbunătăți factorii de creștere pe termen mai lung, prevenind, totodată, apariția unor viitoare dezechilibre.

2. CONTROLUL DATORIEI PUBLICE PRINTR-O CONSOLIDARE FISCALĂ RIGUROASĂ ȘI DURABILĂ

Necesitatea imediată de consolidare

Graficul 12: deficitele structurale și obiectivele pe termen mediu (OTM)

Deși criza a afectat bugetele publice în toate statele membre ale UE, situația actuală a finanțelor publice variază în mod semnificativ în rândul acestora. Astfel cum se arată în graficul 12, în douăsprezece state membre distanța dintre deficit – corectat de ciclul economic și de măsurile cu caracter excepțional, și anume deficitul structural – și obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM) este deosebit de mare (peste cinci puncte procentuale din PIB). Statele membre care au adoptat o politică fiscală mai prudentă înainte de încetinirea fără precedent a creșterii economice se află într-o situație comparativ mai bună. Acestea au avut o marjă de manevră fiscală mai mare pentru a face față turbulențelor recesiunii și, în consecință, au acumulat dezechilibre fiscale mai mici în timpul crizei.

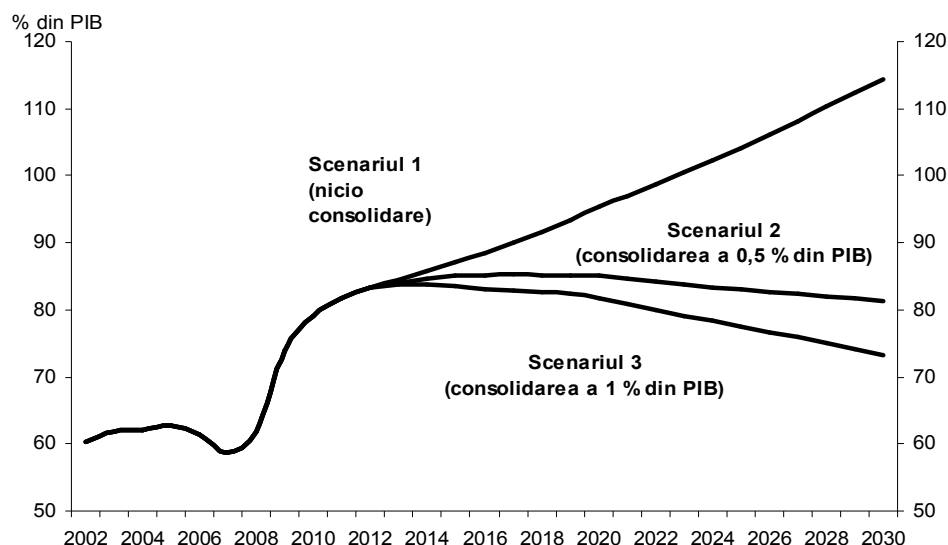
Retragerea stimulului fiscal discreționar pus în aplicare în timpul crizei nu va fi suficientă pentru a restabili sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice. Ponderea datoriei în PIB va deveni tot mai mare nu numai din cauza acumulării deficitelor publice, ci și din cauza pasivelor implicite prognozabile, generate de îmbătrânirea populației și de creșterea lentă pe termen mediu preconizată în zona euro și în UE. În plus, ratele datoriei publice în UE au atins în prezent niveluri dincolo de care împrumuturile publice suplimentare mai degrabă ar împiedica creșterea economică, decât ar stimula-o. Nivelurile ridicate ale serviciului datoriei publice generează impozite mai mari susceptibile să denatureze concurența sau/și împiedică efectuarea

unor cheltuieli publice constructive din cauza majorării cheltuielilor cu dobânzile. De asemenea, este probabil ca acumularea în continuare a datoriei să ducă la creșterea suplimentară a primelor de risc pentru obligațiunile de stat, accentuând și mai mult sarcina serviciului datoriei, generând o dinamică instabilă și eventual incertă a solvabilității publice pe piețele financiare.

Efortul de ajustare necesar pentru a repune finanțele publice pe o traiectorie sustenabilă este foarte important și acesta ar trebui să fie completat de politici de creștere. Simulări simple arată că o îmbunătățire anuală a soldului bugetului structural de 0,5 % din PIB - valoarea de referință convențională în temeiul dispozițiilor Pactului de stabilitate și creștere (PSG) - ar fi în mod evident insuficientă în multe state membre ale UE pentru ca ponderea datoriei în PIB să se apropie, în viitorul apropiat, de pragul de 60 % din PIB prevăzut în tratat (a se vedea graficul 13). Doar corecțiile fiscale anuale de cel puțin 1 % din PIB ar putea direcționa nivelurile datoriei ca procent din PIB pe o traiectorie descendentă evidentă în următoarele două decenii. Cu toate acestea, consolidarea fiscală, deși este absolut necesară, ar putea să nu fie întotdeauna suficientă pentru a inversa rapid și durabil dinamica negativă a datoriei. O creștere mai puternică a producției este imperativă pentru a mări veniturile fiscale și a reduce cheltuielile legate de șomaj, scăzând totodată, în mod automat, nivelul datoriei exprimate ca procent din PIB.

Graficul 13: previziune privind datoria publică în UE

Procent din PIB

Notă: previziunile presupun că fiecare stat membru respectă rata de consolidare stabilită până la îndeplinirea obiectivului bugetar pe termen-mediu (OTM).

Ca rezultat, factorii de decizie în materie de politică fiscală ai UE se confruntă cu o dublă provocare extraordinară: repunerea politicii fiscale pe o traiectorie sustenabilă, protejând sau susținând în același timp, pe termen scurt, creșterea economică și ocuparea forței de muncă. În condițiile actuale, există motive pentru a crede că asanarea finanțelor publice va avea un impact pozitiv asupra creșterii economice pe termen mediu. Întârzierea ajustării fiscale nu ar face decât

să eludeze și să agraveze problema. Aceasta ar afecta în mod considerabil capacitatea noastră de a ne contura în mod activ viitorul și ar compromite în mod grav perspectivele generațiilor următoare.

Deși gradul de urgență nu este același în toate statele membre, consolidarea rămâne o prioritate de politică majoră pentru fiecare dintre acestea. În 2010, politica fiscală a continuat să susțină cererea agregată în UE și în zona euro. Întrucât se preconizează că redresarea economică va cunoaște o accelerare treptată în anii următori, a sosit momentul unei reorientări de politică. Statele membre cu deficite bugetare structurale foarte importante sau cu o pondere foarte mare a datoriei publice în PIB ar trebui să își accelereze ajustarea în perioada 2011-2012. Acesta ar trebui să fie cazul, în special, pentru statele membre care se confruntă cu dificultăți financiare grave: unele dintre acestea, cum ar fi Grecia și Irlanda, își vor accelera ajustarea în ambii ani, în timp ce Spania și Portugalia o vor face doar în 2012.

Ingrediente-cheie pentru o consolidare durabilă și favorabilă creșterii

Istoria ne oferă numeroase exemple privind modul în care consolidarea financiară a reprezentat un succes în ceea ce privește atât efectul său durabil asupra finanțelor publice, cât și impactul asupra creșterii economice. Învățămintele desprinse din trecut se referă la cinci dimensiuni interdependente ale elaborării politicii fiscale: structura ajustării fiscale, credibilitatea strategiei de politică, contextul instituțional, inițiativele complementare de politică și repartizarea sarcinilor în cadrul societății.

- (1) *Structura ajustării fiscale:* cel mai important factor care determină reușita sau eșecul consolidării fiscale este structura ajustării. Corecțiile bazate pe cheltuieli, în special corecțiile cheltuielilor primare curente, sunt mai susceptibile să genereze o îmbunătățire durabilă a finanțelor publice și un impact mai redus, și în unele împrejurări chiar pozitiv, asupra creșterii economice pe termen scurt decât corecțiile bazate pe venituri. Limitarea evoluției cheltuielilor denaturează mai puțin creșterea decât mărirea sarcinii fiscale, care este deja ridicată în UE, deși există variații semnificative în rândul statelor membre. În termeni de credibilitate, reducerea cheltuielilor demonstrează un angajament mai puternic al guvernului în favoarea continuării eforturilor de consolidare. Creșterile veniturilor și reducerile cheltuielilor cu investițiile pot fi mai ușor de pus în aplicare din punct de vedere politic, dar acestea influențează negativ perspectivele de creștere pe termen mediu și lung ale unei economii și, adesea, sunt anulate în timp. În multe state membre, controlul cheltuielilor va trebui completat de măsuri de creștere a veniturilor. De asemenea, calitatea fiscalității ar trebui să beneficieze de o atenție corespunzătoare, prin colectarea veniturilor într-un mod eficient și prin reducerea la minimum a impactului negativ asupra creșterii economice, luându-se în considerare, totodată, aspectele legate echitate. Lărgirea bazei de impozitare, de exemplu prin anularea scutirilor de taxe sau a creditelor fiscale dăunătoare mediului, este de preferat creșterii cotelor de impozitare. Este posibil ca unele cheltuieli fiscale existente să nu aibă o justificare economică temeinică sau să ofere stimulente care nu sunt conforme cu scopurile lor inițiale. Impozitul pe bunurile imobiliare, urmat de cel pe consum, inclusiv taxele referitoare la mediu, denaturează mai puțin concurența, în timp ce impozitele pe venit pentru persoanele fizice și juridice ar putea avea un impact negativ mai puternic asupra creșterii.

- (2) *Credibilitatea strategiei de politică*: planurile convingătoare și credibile pot genera așteptări cu privire la rate mai mici ale dobânzii reale și impozite mai scăzute în viitor și, prin urmare, au potențialul de a stimula cheltuielile de consum ale gospodăriilor private și cheltuielile cu investițiile ale firmelor. În practică, credibilitatea unui plan multianual de ajustare poate fi consolidată prin accelerarea adoptării unei legislații care stabilește în mod obligatoriu din punct de vedere juridic un calendar al măsurilor succesive care contribuie la ajustarea multianuală planificată.
- (3) *Instituții fiscale*: succesul consolidării fiscale depinde, de asemenea, de capacitatea guvernului de a pune în aplicare în mod efectiv măsurile convenite de politică, prin intermediul unor cadre fiscale naționale corespunzătoare. Calitatea dispozițiilor instituționale și procedurale care reglementează politicile bugetare, cum ar fi normele fiscale și cadrele fiscale multianuale, influențează capacitatea guvernelor de a elabora și a pune în practică în mod efectiv programele de consolidare fiscală, fără a crea fricțiuni politice și economice excesive.
- (4) *Politici complementare*: de obicei, politicile bugetare interacționează cu alte instrumente de elaborare a politicii economice. Acest lucru este valabil și în cazul consolidării fiscale. Punerea în aplicare complementară a reformelor structurale va spori șansele de realizare a unei corecții fiscale durabile, care, de asemenea, protejează creșterea economică pe termen scurt. Reformele structurale contribuie la consolidarea fiscală în două moduri: direct, prin plafonarea sau nivelarea tendințelor existente în materie de cheltuieli și indirect, prin îmbunătățirea funcționării piețelor, care, în cele din urmă, susține activitatea economică. De fapt, dimensiunea reformei structurale conferă și asigură caracterul durabil al unei ajustări fiscale. Unele reforme structurale, în special reformele sistemelor de pensii, ar putea avea deja un impact pozitiv asupra finanțelor publice într-un termen mediu, prin reducerea cheltuielilor și creșterea ofertei de forță de muncă.
- (5) *Ajustări fiscale echilibrate din punct de vedere social*: asigurarea unor bugete publice solide este o condiție necesară pentru a evita o creștere necontrolabilă a datoriei publice care ar pune în pericol, în viitor, sistemele noastre de asigurări sociale. Pentru a obține acceptarea politică necesară, sarcina ajustării trebuie să fie distribuită în mod echitabil în rândul diferitelor straturi ale societății. Ajustările care favorizează o anumită categorie a populației sunt susceptibile să fie anulate în momentul modificării structurii politice a guvernelor, ceea ce ar pune în pericol sustenabilitatea ajustării fiscale.

Priorități de politică

Pentru a face față provocărilor evidențiate anterior, în perioada 2011-2012, sunt necesare acțiuni în special în domeniile enumerate mai jos.

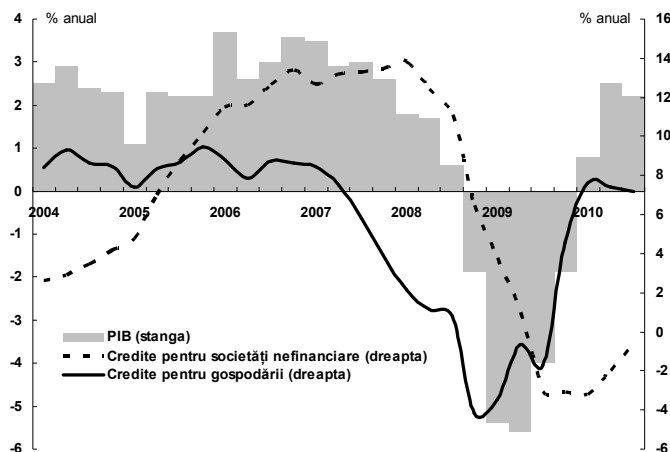
- **La nivelul UE**, propunerile legislative pentru consolidarea guvernantei economice ar trebui să fie adoptate conform procedurii accelerate între colegislatori.
- **În toate statele membre ale UE, consolidarea ar trebui să înceapă în mod imperativ – sau să continue – în 2011.** Ar fi necesar ca ritmul planificat al consolidării fiscale să fie ambițios și acesta va trebui să depășească cu mult valoarea de referință de 0,5 % din PIB pe an, în

termeni structurali, în majoritatea statelor membre. Statele membre care se confruntă cu deficite bugetare structurale deosebit de importante, cu niveluri foarte ridicate ale datoriei publice sau cu dificultăți financiare grave trebuie să își accelereze eforturile în 2011. În țările în care creșterea economică sau veniturile s-au dovedit a fi mai mari decât se preconizase, consolidarea fiscală ar trebui să fie accelerată.

- **Statele membre care fac obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive ar trebui să stabilească traiectoria cheltuielilor și măsurile generale pe care intenționează să le ia pentru eliminarea deficitelor lor excesive.**
- **Toate statele membre ar trebui să ajusteze, în primul rând, cheltuielile publice, protejând, totodată, cheltuielile favorabile creșterii**, de exemplu în domeniul infrastructurii publice, al educației și al cercetării și inovării. Toate statele membre, în special cele care fac obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive, ar trebui să urmeze politici fiscale prudente, prin menținerea cu fermitate a creșterii cheltuielilor publice sub rata tendinței de creștere a PIB-ului pe termen mediu. La aceasta ar trebui să se adauge depunerea de eforturi în vederea creșterii eficienței cheltuielilor publice. Atunci când necesitățile în materie de ajustare sunt deosebit de stringente, ar trebui să se reducă cheltuielile. Toate statele membre trebuie să demonstreze că programele lor de stabilitate sau de convergență sunt bazate pe prognoze prudente în materie de creștere și de venituri.
- **În cazul în care este necesară o contribuție fiscală, denaturările economice ar trebui să fie reduse la minimum.** Indiferent de nivelul sarcinii fiscale generale, sistemele fiscale ar trebui să fie revizuite pentru a deveni mai favorabile ocupării forței de muncă, mediului și creșterii, de exemplu prin intermediul unor „reforme ale taxelor ecologice”, care constau în creșterea taxelor de mediu, reducându-se, totodată, alte taxe generatoare de denaturări. Lărgirea bazei de impozitare este preferabilă creșterii cotei de impozitare.
- **Ar trebui să se adopte și să se pună imediat în aplicare reforme ale sistemelor de pensii, care să vizeze, *inter alia*, creșterea vârstei efective de pensionare**, ceea ce va asigura sustenabilitatea finanțelor publice și va duce la o creștere a populației active. Sistemele de asistență medicală trebuie să fie monitorizate în mod riguros și, dacă este cazul, să fie reformate pentru a fi mai eficiente și mai sustenabile, în special luând în considerare îmbătrânirea populației.
- **Statele membre sunt încurajate să își amelioreze cadrele fiscale naționale**, în domeniul sistemelor naționale de contabilitate și de statistică publică, al prognozelor macroeconomice și bugetare, al normelor fiscale numerice, al cadrelor bugetare pe termen mediu, al transparenței finanțelor publice și al domeniului de aplicare exhaustiv al cadrelor bugetare.

3. RECUPERAREA SECTORULUI FINANCIAR PENTRU A GĂSI RAPID CALEA SPRE REDRESARE

Graficul 14: creditarea bancară în UE

Sursă: BCE.

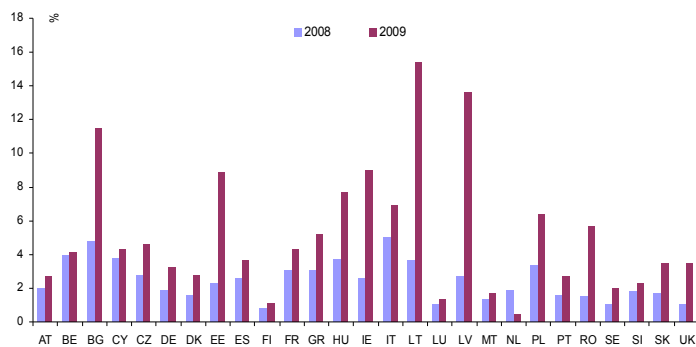
Există o strânsă legătură între o expansiune sănătoasă a creditului și o dezvoltare economică susținută. De la izbucnirea crizei financiare, creșterea creditului este scăzută, în special în ceea ce privește împrumuturile pentru întreprinderi, deoarece băncile au adoptat standarde mai riguroase de acordare a creditelor și cererea de finanțare din partea firmelor este redusă, luând în considerare perspectivele economice modeste. De la începutul anului 2010, se remarcă o relansare a creditării și aceasta coincide cu o redresare timidă (a se vedea graficul 14). Ancheta BCE privind creditarea, efectuată în octombrie 2010, arată că băncile au încetat înăsprirea condițiilor de acordare a împrumuturilor pentru întreprinderi și se preconizează o scădere a standardelor în cazul gospodăriilor. Cu toate acestea, condițiile de creditare nu corespund unei redresări economice puternice, în special în ceea ce privește împrumuturile pentru societăți nefinanciare (a se vedea tabelul din anexă).

Redresarea bilanțului în sectorul bancar este esențială pentru îmbunătățirea eficienței, restabilirea competitivității și revenirea la o activitate normală de creditare. Cu toate acestea, perspectivele privind rentabilitatea băncilor sunt nesigure, într-un context de redresare lentă, de riscuri importante în sectorul imobiliar și de tensiuni pe piața datoriilor suverane. Bucla de reacție negativă dinspre economia reală către sectorul financiar a fost accentuată în unele state membre cu un nivel ridicat de îndatorare în sectorul gospodăriilor și al societăților nefinanciare. În consecință, nivelul creditelor neperformante a crescut în mod considerabil și este posibil să crească în continuare pe termen scurt (graficul 15). Recent, situația generală a sectorului bancar a înregistrat o anumită îmbunătățire, caracterizată de profituri mai însemnate și de o consolidare a rezervelor de capital, cu toate că, în anumite cazuri, acestea se datorează injectiilor de capital ale guvernelor.

O renunțare rapidă la sprijinul public considerabil acordat băncilor va duce la eliminarea eventualelor denaturări ale concurenței în sectorul financiar. În mai mult de jumătate din statele membre, asistența acordată de guvern a depășit 5 % din PIB și a inclus măsuri cum ar fi injecții de capital, intervenții în materie de lichidități, salvarea activelor și garanții (a se vedea graficul 16). Au fost inițiate strategii de renunțare la sprijinul public acordat băncilor, menținându-se, totodată, flexibilitatea, pentru a face față eventualelor preocupări privind stabilitatea macrofinanciară. Efectele transfrontaliere ale intervențiilor publice trebuie să fie luate în considerare datorită gradului ridicat de integrare financiară în Uniunea Europeană, astfel cum arată procentul de active din sectorul bancar aflate în străinătate, care depășește 50 % din PIB în cazul multor state membre (a se vedea graficul 14).

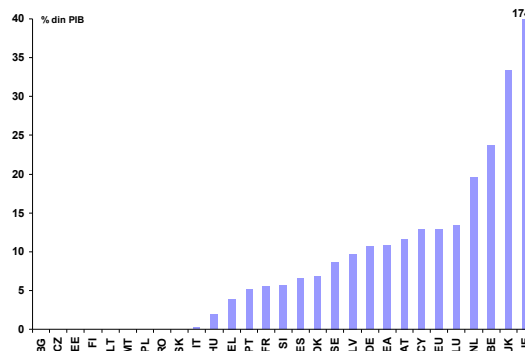
Graficul 15: credite neperformante în UE

Procent din totalul creditelor

Surse: BCE, FMI.

Graficul 16: intervenții publice în sectorul bancar din UE

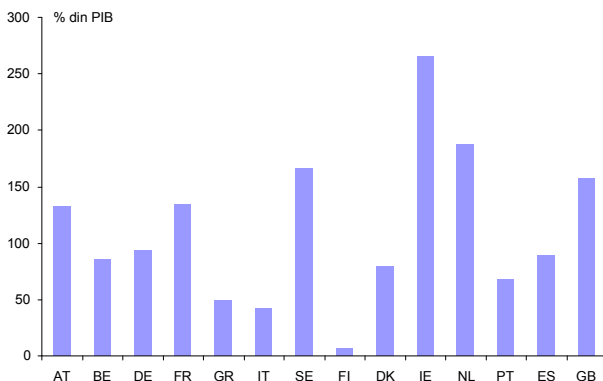

Sursă: serviciile Comisiei (ianuarie 2010).

Încrederea în sectorul bancar este o condiție prealabilă pentru menținerea stabilității financiare. Unul dintre instrumentele de menținere a încrederii în ceea ce privește viteza strategiilor de renunțare la sprijinul public este efectuarea unui test de rezistență. Obiectivul acestuia este de a evalua capacitatea sectorului bancar de a face față unor evenimente puțin probabile, dar cu un impact puternic. Sensibilitatea rezervelor de capital este examinată în condiții economice și financiare nefavorabile. Următorul test de rezistență la nivelul întregii UE va fi efectuat în 2011, pe baza unor ipoteze riguroase. Rezultatele acestuia vor fi disponibile în iunie 2011. În acest context, este esențială o bună cooperare în rândul autorităților naționale de supraveghere și al autorităților UE, precum și o comunicare clară și transparentă a rezultatelor și a implicațiilor acestora.

Graficul 17: active din sectorul bancar aflate în străinătate

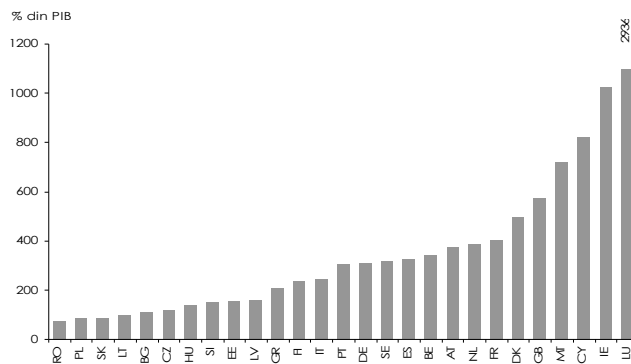
Procent din PIB

Surse: BRI, Eurostat.

Graficul 18: totalul activelor din sectorul bancar

Procent din PIB

Sursă: BCE.

Criza recentă a scos la lumină o lacună evidentă a cadrului de reglementare al UE pentru sectorul bancar și a subliniat necesitatea de a se acționa la nivelul UE. Interconectarea băncilor și a instituțiilor financiare din statele membre ale UE – și din țările care nu sunt membre ale UE – a evidențiat importanța monitorizării evoluțiilor din sectorul financiar într-un context internațional. Ponderea activelor din sectorul bancar, măsurată ca procent din PIB, subliniază vulnerabilitatea specifică anumitor state membre în cazul unei crize sistemice și insuficiența frapantă a mijloacelor fiscale pentru a face față unor dificultăți financiare majore (graficul 18). În consecință, cadrul de reglementare și de supraveghere a fost consolidat la nivelul UE și acesta ar trebui să fie completat rapid. În octombrie 2010, Comisia a prezentat obiectivele cadrului juridic pentru gestionarea crizei în sectorul financiar, care va fi propus în primăvara anului 2011. Principalul obiectiv este de a lua măsuri pentru ca falimentul unei bănci – indiferent de mărimea acesteia – să nu pună în pericol continuitatea serviciilor bancare esențiale, reducând la minimum impactul falimentului respectiv asupra sistemului financiar și evitând costurile suportate de contribuabili. Acest fapt este esențial pentru a se evita „hazardul moral” care rezultă din percepția conform căreia unele bănci sunt prea mari pentru a da faliment. În afară de a pune la dispoziția autorităților instrumente comune și eficiente și a le acorda atribuții pentru a face față crizei bancare, este esențial, de asemenea, să se asigure o bună cooperare între statele membre și instituțiile UE, atât înainte de izbucnirea unei crize, cât și în timpul acesteia.

Un „mecanism european de stabilitate” permanent va fi instituit de statele membre din zona euro pentru a proteja stabilitatea financiară a întregii zone în cauză. Din iunie 2013, acesta va înlocui actualul mecanism european de stabilizare, care este format din Fondul european de stabilitate financiară (FESF) și din mecanismul european de stabilizare financiară (MESF).

Normele Basel III impun băncilor cerințe mai stricte privind capitalul, ceea ce va consolida stabilitatea macrofinanciară. În septembrie 2010, Comitetul de la Basel pentru supraveghere

bancară a anunțat reguli mult mai severe în raport cu cele existente în ceea ce privește definirea capitalului. În general, potrivit noii definiții, capitalul băncilor va fi mai redus, ceea ce sporește decalajul față de cerințele de reglementare. De asemenea, în plus față de definițiile mai stricte, cerințele minime privind capitalul vor deveni, treptat, mai exigente.

Priorități de politică

Pentru a face față provocărilor care au fost evidențiate anterior, în perioada 2011-2012, sunt necesare acțiuni în special în domeniile enumerate mai jos. În cadrul acestora, coordonarea la nivelul UE are o importanță crucială.

- Restructurarea băncilor, și în special a celor care au beneficiat de ajutoare de stat semnificative, este esențială pentru a restabili viabilitatea pe termen lung a acestora și a asigura funcționarea corespunzătoare a canalului creditului. Prin urmare, restructurarea bancară va proteja stabilitatea financiară și va sta la baza acordării de credite pentru economia reală. Sprijinul financiar public acordat sectorului financiar ca întreg ar trebui să fie retras treptat, luând în considerare necesitatea de a proteja stabilitatea financiară.
- **Sunt necesare progrese în ceea ce privește instituirea unui mecanism permanent pentru soluționarea crizei datoriilor suverane pentru asigurarea certitudinii și a stabilității pe piețele financiare.** În 2013, noul mecanism european de stabilitate va stabiliza piețele și va completa noul cadru pentru guvernanta economică consolidată, vizând o supraveghere economică efectivă și riguroasă, inclusiv revizuirea eficacității actualelor mecanisme de protecție financiară.
- **Punerea în aplicare a reformelor financiare trebuie să continue**, inclusiv consolidarea cadrului de reglementare și de supraveghere și remedierea disfuncționalităților pieței care au fost evidențiate de criză. La nivelul UE, cadrul de reglementare trebuie consolidat în continuare, în timp ce calitatea supravegherii ar trebui să fie îmbunătățită de către Comitetul european pentru riscuri sistemice (CERS) și autoritățile europene de supraveghere, care au devenit operaționale de la începutul anului 2011.
- **Treptat, băncile vor trebui să își consolideze baza de capital, precum și să își amelioreze capacitatea de a face față șocurilor.** Acest fapt este conform prevederilor cadrului Basel III, care a fost convenit recent. În plus, în 2011 se va efectua, la nivelul întregii UE, un alt test de rezistență, mai ambițios și mai riguros, în vederea evaluării capacității de rezistență a sectorului bancar.

4. REFORME STRUCTURALE PENTRU SUSȚINEREA CREȘTERII ȘI CORECTAREA DEZECHILIBRELOR MACROECONOMICE

Reformele structurale pot contribui la atingerea a două scopuri: restabilirea principalilor factori de creștere și prevenirea sau corectarea dezechilibrelor, ca o condiție-cheie pentru creștere. Aceste reforme pot stimula utilizarea forței de muncă și productivitatea muncii. De asemenea, reformele structurale pot contribui la restabilirea competitivității și la reducerea dezechilibrelor externe pe termen scurt, prin reducerea rigidității prețurilor și a salariilor.

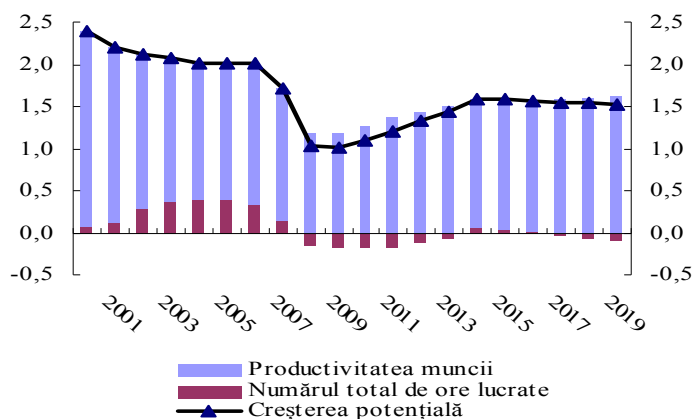
Facilitarea realocării necesare a forței de muncă și a capitalului între sectoare și firme este esențială atât pentru creștere, cât și pentru reducerea dezechilibrelor externe. Cu toate că multe măsuri structurale ar putea susține atât creșterea, cât și ajustarea macroeconomică, unele dintre acestea, cum ar fi politicile educaționale, necesită mai mult timp pentru a da rezultate și sunt mai potrivite pentru a debloca factorii de creștere pe termen lung. Totuși, aceasta nu înseamnă că acțiunea menită să consolideze aceste politici ar trebui să fie amânată.

Accelerarea reformelor pentru obținerea unei creșteri mai mari și pentru crearea de noi locuri de muncă

În lipsa unor politici hotărâte, este probabil ca potențialul de creștere să rămână slab în deceniul următor². În perioada 2011-2020, rata medie de creștere potențială este estimată la aproximativ 1 ½ % în UE-27, dacă nu se produc schimbări de politică, astfel cum se arată în graficul 19. Aceasta este mult mai mică decât ratele constatate în UE în ultimele două decenii, care, în plus, erau mult mai scăzute decât cele înregistrate în SUA. Acest fapt a fost generat de subutilizarea accentuată a forței de muncă în urma crizei, combinată cu o contracție a forței de muncă din cauza îmbătrânirii populației la sfârșitul perioadei și cu o creștere ușoară a productivității în UE-27. Majoritatea statelor membre au fost puternic afectate de criză, atât în ceea ce privește acumularea de capital, cât și utilizarea forței de muncă, și se preconizează că, la sfârșitul deceniului, acestea vor înregistra o reducere a resurselor lor de forță de muncă, din cauza îmbătrânirii populației.

Graficul 19: creșterea potențială a producției până în 2020 în UE-27

Scenariu macroeconomic bazat pe funcția de producție

Sursă: prognoza de toamnă a ECFIN.

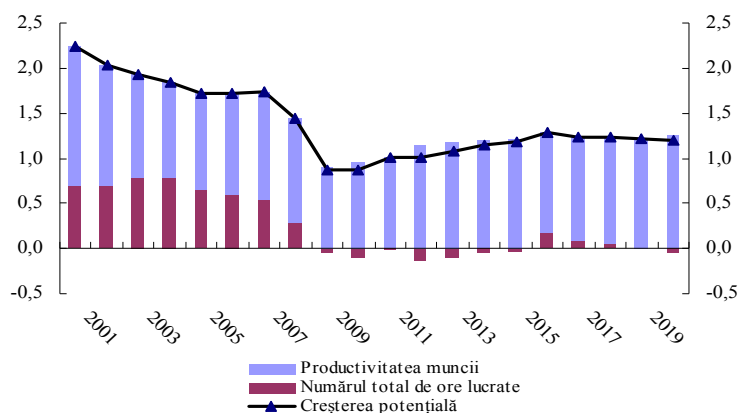
Confirmând tendințele anterioare, perspectivele de creștere sunt chiar mai slabe în zona euro. În perioada 2001-2010, creșterea potențială medie era de 1,6 % în zona euro, comparativ cu

² Creșterea potențială corespunde conceptului de tendință de creștere durabilă compatibilă cu condițiile ofertei, corectând fluctuațiile ciclice pe termen scurt în creșterea reală a PIB-ului.

1,8 % în UE-27 (graficul 20). În următorul deceniu, perspectivele de creștere a producției și a productivității vor fi deosebit de sumbre în zona euro, întrucât se preconizează că ambele vor atinge o medie de aproximativ $1\frac{1}{4}$ %. Cu toate acestea, utilizarea estimată a forței de muncă este foarte similară cu cea prognozată pentru UE ca întreg.

Graficul 20: creșterea potențială a producției până în 2020 în zona euro

Scenariu macroeconomic bazat pe funcția de producție

Sursă: prognoza de toamnă a ECFIN.

Experiența dobândită ca urmare a crizelor economice și financiare anterioare arată că măsurile de politică au o foarte mare importanță. De exemplu, recesiunile grave care au început în 1991 în Suedia și în Finlanda au durat relativ puțin și nu au cauzat o reducere a creșterii potențiale a producției. Acest fapt s-a datorat, *inter alia*, restructurării semnificative a economiilor lor. Pe de altă parte, o reacție de politică insuficientă la criza financiară, combinată cu presiunile concurențiale tot mai mari exercitate de economiile emergente, au contribuit la încetinirea potențialului de creștere pe termen lung al Japoniei, în decursul anilor '90.

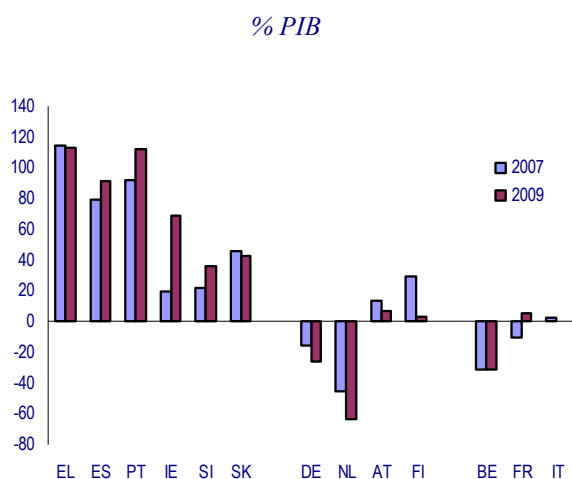
Sunt necesare acțiuni urgente, atât la nivel național, cât și la nivelul UE. Politicile la nivelul UE vor contribui la obținerea unei creșteri mai mari, de exemplu, prin consolidarea pieței unice și facilitarea condițiilor pentru investiții. În toate statele membre, eliminarea celor mai importante blocaje din calea creșterii pe termen mediu ar implica accelerarea eforturilor în materie de reforme structurale (pentru mai multe detalii, a se vedea raportul privind progresele înregistrate de strategia Europa 2020, anexat la analiza anuală a creșterii).

Corectarea dezechilibrelor macroeconomice și restabilirea condiției-cheie esențiale pentru creștere

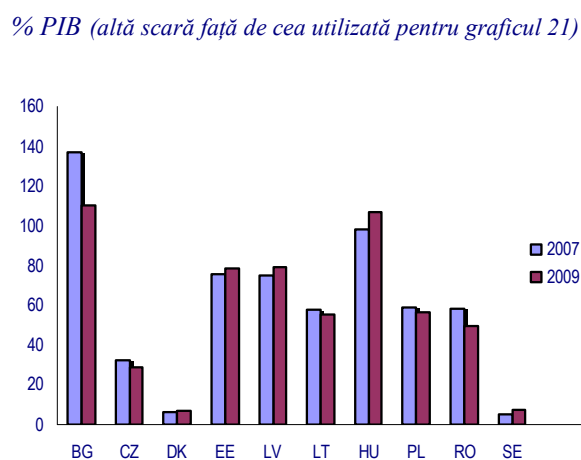
Corectarea dezechilibrelor externe este deosebit de importantă pentru zona euro și va necesita reforme structurale cuprinzătoare care vizează accelerarea și îmbunătățirea ajustării. Corectarea dezechilibrelor este esențială pentru UE și chiar mai importantă pentru zona

euro, în calitate de uniune monetară. De asemenea, dezechilibrele din unele state membre ale zonei euro pot submina credibilitatea monedei unice. Vor fi necesare acțiuni de politică economică în numeroase domenii, inclusiv pe piețele forței de muncă, produselor și serviciilor. Măsurile de politică vor trebui să difere în mod semnificativ de la un stat membru la altul și să fie concepute cu atenție pentru a aborda vulnerabilitățile și necesitățile specifice țării în cauză, luând, totodată, în considerare eventualele influențe negative asupra celorlalte state membre ale UE. În general, politicile structurale ar trebui să vizeze asigurarea unei mai mari flexibilități a economiilor pentru a răspunde necesităților de ajustare din UE.

**Graficul 21: pasive financiare externe nete;
statele membre din zona euro**

**Graficul 22: pasive financiare externe nete;
statele membre din afara zonei euro**

Notă: nu sunt disponibile date pentru Cipru, Regatul Unit, Malta și Luxemburg.

Pentru statele membre care au importante deficite de cont curent, o competitivitate slabă și o capacitate de ajustare redusă, vor fi necesare ajustări semnificative în materie de prețuri și de costuri pentru a restabili competitivitatea internă și externă. O unitate de măsură importantă de evaluare a sustenabilității deficitelor de cont curent este situația generală în materie de active externe nete, care măsoară nivelul datoriei externe (graficele 21 și 22). În ciuda reducerii nivelului deficitelor de cont curent ca urmare a crizei, datoria față de restul lumii a statelor membre cu un deficit important a continuat să crească. Deși mecanismele de piață ar putea genera această ajustare printr-o contracție puternică a cererii interne și o creștere importantă a șomajului, o ajustare mai rapidă și mai puțin dureroasă s-ar putea realiza prin intermediul unor politici salariale corespunzătoare. Acestea ar include modificări ale regulilor de indexare salarială, semnale adecvate în materie de evoluție a salariilor din sectorul public și mecanisme mai eficiente de stabilire a salariilor. De asemenea, vor fi necesare reforme ale pieței de produse pentru remediarea rigidităților nominale și a reduce prețurile finale ale bunurilor, prin scăderea redevenței încorporate (și anume o marjă de profit mai redusă a prețurilor în raport cu costurile). Punerea în aplicare integrală a Directivei privind serviciile, care va consolida concurența în domeniul serviciilor reglementate, este o măsură de politică deosebit de importantă. De asemenea, politicile care vizează consolidarea competitivității, alta decât cea a prețurilor, sunt esențiale în această privință.

Măsurile de remediere a rigidităților nominale ar trebui să fie completate de măsuri structurale care susțin o realocare a forței de muncă între firme și sectoare. Direcționarea economiei către o traiectorie mai sustenabilă va necesita corectarea tuturor exceselor din trecut și, prin urmare, nu doar îmbunătățirea competitivității prețurilor din sectorul exporturilor și reducerea prețurilor relative din sectorul necomercial. Reechilibrarea prețurilor va fi însoțită de reorientarea capitalului și a resurselor de forță de muncă dinspre sectorul necomercial către cel comercial, expus în mod direct concurenței externe. În ceea ce privește forța de muncă, această realocare va include o adaptare a legislației privind protecția ocupării acestora și stimulente financiare mai atrăgătoare pentru a face tranziția de la șomaj la încadrarea în muncă. Această realocare va fi susținută printr-o ajustare a salariilor relative între sectorul comercial și cel necomercial. Politicile active pe piața forței de muncă vor avea un rol de sprijin: consolidarea agențiilor de plasare, oferirea de cursuri de formare și o mai bună orientare către grupurile cele mai vulnerabile a politicilor active pe piața forței de muncă. Îmbunătățirea mediului de afaceri, care implică o consolidare a concurenței în domeniul serviciilor reglementate și o reducere suplimentară a sarcinilor administrative, poate susține mobilitatea capitalului în direcția celor mai productive sectoare.

În statele membre cu surplusuri importante de cont curent trebuie să se identifice cauzele nivelului în mod constant slab al cererii interne. Datele recente sunt încurajatoare și arată că se efectuează o ajustare, cererea internă devenind tot mai puternică și procesele anterioare de ajustare ale bilanțului (întreprinderilor) apropiindu-se de sfârșit. Cu toate acestea, în cazul în care cererea internă rămâne în continuare oarecum scăzută din cauza unui eșec de politică sau de piață, ar trebui să se instituie politici corespunzătoare. Acestea ar putea include liberalizarea în continuare a sectorului serviciilor și îmbunătățirea condițiilor pentru investiții.

Este necesar să se instituie politici pentru a preveni, pe viitor, apariția dezechilibrelor. Condițiile care au dus la creșterea excesivă a creditului și bule speculative privind prețul activelor vor trebui să fie revizuite. Prin urmare, o provocare fundamentală pentru factorii de decizie va fi aceea de a elabora și de a pune în aplicare reforme structurale care să limiteze producerea de excese în ceea ce privește creditul și prețul activelor, dar și de a concepe instrumente specifice pentru a limita cererea, dacă este cazul. Măsurile de reglementare care reduc prociclicitatea ofertei de credit se dovedesc a fi deosebit de relevante în acest context și este necesar să se depună în continuare eforturi în materie. Fără a aduce atingere pieței interne, aceasta ar putea însemna că cerințele privind capitalul bancar reflectă în mod corespunzător diferențele regionale în ceea ce privește supraevaluarea prețului activelor. Se impune revizuirea caracteristicilor structurale ale pieței locuințelor care cresc probabilitatea apariției unor bule speculative, inclusiv a stimulentele fiscale pentru ipotece. În plus, îmbunătățirea flexibilității și a capacităților de ajustare ale economiilor prin intermediul piețelor de produse și a piețelor forței de muncă va întări capacitatea lor de rezistență și va facilita ajustările necesare în cazul producerii unor șocuri majore.

Priorități de politică

Pentru a face față provocărilor evidențiate anterior, în perioada 2011-2012 sunt necesare acțiuni în special în domeniile enumerate mai jos.

- **Trebuie să se mobilizeze factorii de creștere la nivelul UE.** Ar trebui să se ajungă la acorduri privind propunerile legislative fundamentale în contextul Actului privind piața unică (pentru mai multe detalii, a se vedea raportul privind progresele înregistrate de strategia Europa 2020).
- **În statele membre cu importante deficite de cont curent sau cu niveluri ridicate de îndatorare, reformele care vizează sistemele de stabilire a salariilor și piețele serviciilor sunt importante pentru îmbunătățirea capacității de adaptare a prețurilor și a salariilor.** La aceasta vor contribui, de asemenea, ameliorările în domeniul mediului de afaceri prin consolidarea concurenței (de exemplu, prin intermediul Directivei privind serviciile) și prin reducerea sarcinilor administrative.
- **Sunt imperios necesare măsuri care susțin realocarea resurselor între firme și sectoare.** Acestea includ o legislație privind protecția ocupării forței de muncă care nu împiedică realocarea resurselor între sectoare, stimulente financiare mai atrăgătoare pentru încadrarea în muncă și politici active pe piața forței de muncă, mai bine orientate către cei mai vulnerabili. Măsurile care elimină barierele la intrare și la ieșire (condiții de pornire) și obstacolele în calea investițiilor (cum ar fi armonizarea bazei de impozitare pentru întreprinderi) vor fi, de asemenea, importante în ceea ce privește facilitarea realocării sectoriale către activități cu valoare adăugată mai mare și creștere mai rapidă.
- **Statele membre cu surplusuri importante de cont curent trebuie să identifice și să remedieze cauzele cererii interne slabe.** Aceste politici ar putea include liberalizarea în continuare a sectorului serviciilor și îmbunătățirea condițiilor pentru investiții.
- **Toate statele membre ar trebui să accelereze eforturile în materie de reforme structurale care elimină cele mai importante blocaje din calea creșterii pe termen mediu.** Pe baza programelor naționale de reformă (PNR) prezentate de statele membre, măsurile prevăzute par a fi insuficient de ambițioase și, prin urmare, este puțin probabil să aibă, pe termen mediu, un impact concret asupra creșterii și a locurilor de muncă. Statele membre, în programele lor naționale de reformă finale, trebuie să prezinte planuri în materie mult mai precise, pentru a accelera acțiunile-cheie și a urmări, în general, obiective mai ambițioase.

Anexă: Tabelul 1. Indicatori naționali privind creșterea și locurile de muncă, situația fiscală, condițiile de pe piața financiară și dezechilibrele macroeconomice

	Creștere și locuri de muncă						Finanțe publice				Dezechilibre macroeconomice					Piețe financiare			
	PIB pe cap de locuitor	Creșterea PIB-ului	Rata de ocupare a forței de muncă	Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă	Rata șomajului	Productivitatea muncii	Situație fiscală	Datoria publică brută	Sustenabilitate fiscală (S2)	Sarcina administrativă generală	Pondere a contului curent în PIB	Active externe nete	Curs de schimb real efectiv (limită superioară defl.)	Pondere a sectorului privat în PIB	IAPC	Diferența ratei dobânzii pe termen lung față de Germania	Rata de adecvare a capitalului	Credite neperformante	Rentabilitatea capitalului
	În raport cu UE27 =100	Rata evoluției anuale	Grupul de vârstă 20-64 de ani	Rata evoluției anuale		În raport cu UE27 =100	Creditare netă, % din PIB	% din PIB	Niveluri dicte înseamnă sustenabilitate redusă	Totalul taxelor ca % din PIB	Media balanței tranzacțiilor curente din ultimii 3 ani, % din PIB	% din PIB	diferență % față de media pe termen lung. O valoare ridicată înseamnă competitivitate mai scăzută	Niveluri	Rata anuală de schimb				
	09	11-12	09	11-12	09	08	09	09	09	09	09	09	09	09	09	2010-Q3	09	09	09
BE	128	1,9	67,1	0,5	7,9	125,1	-6,1	96,2	6,5	45,7	2,3	35	7,8	223	0,0	0,7	17,3	4,1	-2,4
DE	129	2,1	74,8	0,5	7,5	104,7	-3,0	73,4	4,5	41,1	6,5	30	-5,8	154	0,3	0,0	14,3	3,2	-1,8
IE	148	1,4	66,7	-0,1	11,9	132,1	-14,4	65,5	14,8	29,6	-4,7	.	20,2	387	-1,9	3,2	12,8	9	-36,1
EL	78	-0,9	65,8	0,6	9,5	98,0	-15,5	126,8	20,3	33,0	-15,4	-110	12,8	139	1,5	8,4	11,7	5,2	2,1
ES	82	1,2	63,7	-1,3	18,0	111,0	-11,1	53,2	15,3	32,3	-8,4	-90	12,4	289	-0,3	1,8	12,2	3,6	8,8
FR	121	1,7	69,6	0,9	9,5	120,6	-7,6	78,1	7,1	43,8	-2,6	-2	5,1	224	0,1	0,4	12,2	4,3	0
IT	97	1,3	61,7	0,2	7,8	109,8	-5,2	116,0	2,6	43,4	-2,7	.	14,6	176	0,8	1,5	11,7	6,9	4
CY	80	1,9	75,7	0,5	5,3	88,9	-6,0	58,0	12,5	34,2	-12,7	.	10,3	.	0,2	2,2	12,1	4,3	10
LU	281	3,0	70,4	1,8	5,1	169,9	-0,7	14,5	12,7	38,0	6,9	.	12,7	.	0,0	0,3	18,1	1,3	8
MT	57	2,1	58,8	1,3	7,0	88,1	-3,8	68,6	6,4	36,1	-6,0	.	11,5	.	2,0	1,6	24,2	1,7	17,6
NL	138	1,6	78,8	0,3	3,7	111,0	-5,4	60,8	8,5	39,0	5,5	63	8,7	251	1,0	0,2	15	0,4	-0,2
AT	138	1,9	74,7	0,7	4,8	111,6	-3,5	67,5	4,6	44,4	3,4	-4	-1,9	156	0,4	0,5	12,7	2,7	2,8
PT	61	-0,1	71,2	-0,5	9,6	74,1	-9,4	76,1	8,9	33,9	-11,0	-106	8,7	332	-1,0	3,2	10,5	2,7	5,4
SI	66	2,3	71,9	0,2	5,9	81,8	-5,8	35,4	12,2	38,0	-4,2	-35	9,2	178	1,0	1,3	11,7	2,3	1,1
SK	30	3,4	66,4	0,6	12,0	78,7	-7,9	35,4	8,5	28,9	-5,0	-43	54,2	140	1,0	1,3	12,7	3,5	5,6
FI	140	2,6	73,5	0,5	8,2	107,2	-2,7	43,8	4,3	43,2	3,0	-1	8,7	213	1,7	0,3	14,6	1,1	7,1
BG	13	3,2	68,8	0,9	6,8	38,6	-4,7	14,7	2,8	30,2	-16,4	.	50,0	.	3,2	3,6	17	11,5	8
CZ	38	2,7	70,9	0,2	6,7	71,8	-5,8	35,3	9,8	34,5	-1,5	.	41,5	.	0,7	1,2	14	-	17,1
DK	160	1,8	77,8	0,3	6,0	100,4	-2,8	41,4	-1,4	49,2	2,5	4	18,9	278	1,1	0,1	16,1	2,8	-3,8
EE	32	4,0	69,9	2,4	13,8	64,5	-1,8	7,2	1,2	36,0	4,5	-80	48,0	244	0,2	2,9	12,6	8,9	-48,5
LV	26	3,7	67,1	0,5	17,1	50,0	-10,2	36,7	9,0	27,0	-8,9	.	51,8	184	4,4	7,6	13,7	13,6	-52,4
LT	27	3,0	67,2	1,6	13,7	55,5	-9,2	29,5	10,4	30,0	-8,5	-66	29,4	132	5,1	2,7	12,9	15,4	-70,1
HU	30	3,0	60,5	0,5	10,0	70,2	-4,4	78,4	-1,3	39,6	-4,8	-120	13,0	209	4,8	4,7	14,4	7,7	22,5
PL	33	4,0	64,9	1,3	8,2	65,4	-7,2	50,9	5,6	31,9	-3,9	-64	-7,0	110	4,3	3,2	13,5	6,4	7
RO	14	2,6	63,5	0,4	6,9	47,2	-8,6	23,9	9,7	28,2	-9,8	-51	56,0	211	6,7	4,7	15,8	5,7	5,9
SE	162	2,8	78,3	0,8	8,3	111,2	-1,0	41,9	0,5	46,9	8,2	-7	-12,2	277	2,1	0,1	12,7	2	5,4
UK	143	2,4	73,9	0,4	7,6	110,3	-11,3	68,2	13,5	36,7	-1,8	.	-12,3	243	2,3	0,4	14,9	3,5	0,4
EA (17)	110	1,6	69,0	0,4	9,5	109	-6,3	79,2	6,8	40,5	-0,6	-19,1	6,1	205	0,3	1,0	13,2	4	0,4
UE (27)	100	1,9	69,1	0,5	8,9	100	-6,8	74	7,5	39,8	-1,1	-3,5	4,8	208	1,0	1,2	13,6	3,9	0,6